

LA COL.LECCIÓ SALA A MONTSERRAT

Josep Sala Ardiz va ésser un respectable ciutadà barceloní que morí el 1980 a l'edat de 104 anys i que aplegà la més important col.lecció de pintura catalana del seu temps, només superada per aquell comerciant de colonials que es deia Lluís Plandiura; però, a diferència d'aquest, el senyor Sala va concretar la seva afeció en pintures i escultures, quan Plandiura reuní, a més, talles romàniques, retaules gòtics...

A finals de 1967 Josep Sala feu donació al Museu de Montserrat de totes les seves pintures i escultures, però l'execució de la voluntat del donant no es portà a terme fins ara, després de la seva mort. La donació comprèn més de 200 peces, de las quals s'ha exposat al Palau de Pedralbes de Barcelona una petita mostra composta de 92 pintures i un dibuix. Aquí només podem fer referència, doncs, a alguns d'aquests 93 quadres, deixant de banda moltes obres que en aquesta exposició no es van exhibir, però que tenen una importància cabdal, com "La Magdalena penitent" del Greco, "Cala Sant Vicenç" d'en Mir...

El nucli bàsic de l'exposició se centrà en pintures -d'escultures no se n'exposà cap- de les generacions modernista i postmodernista. Ramon Casas fou el més ben representat, amb olis que, corresponen a diversos moments creatius de l'artista. Destaquem, però, "Madeleine: Absenta", potser una de las obres més representatives del mestre i més paradigmàtiques de la "Belle Epoque"; "L'hora del bany", en què la llum que es filtra de la finestra es reflecteix a l'habitació fent la figura de contrallum, efecte conseguit amb una gran maestria tècnica. D'una etapa més avançada hem d'aturar-nos davant un autoretrat de modernitat sorprenent, tant en l'actitud de l'artista com en la factura. En canvi l'oli titulat "La religiosa", de la mateixa època, cau dintre un realisme estilísticament convencional. De les nou obres de Rusiñol la de més qualitat que poguérem veure fou una pintura de 1980: "Ca-

rrer de Montmatre" que és una bellíssima i lírica obra d'entonació grisa en què Rusiñol es recrea en una perspectiva alta d'un carrer ple de gebre de desolada melancolia.

Els postmodernistas hi són presents amb diverses obres de Nonell i de Mir. El primer es mostra notable amb quadres com el "Pobre vailet", pintura relacionable amb una altra del mateix autor titulada "Pati", de la col.lecció S. Martí Lluma; "Platja de Pekin", indret molt freqüentat per Nonell quan el barraquisme i el suburbi eren el leit-motiv de la seva producció; "Gitana vella", en què el decaïment de la figura queda molt ben plasmat i, curiosament, és un dels pocs olis de Nonell on no amagà les mans de la gitana; "La Chata", escorç de figura de cromatisme contrastat; "Rebost", natura morta de textura grassosa com totes les obres d'aquest gènere de l'autor. De Joaquim Mir sobresurten dos quadres: "Reflexos" i "Maspujols". El primer és la pintura que coneixo d'aquest paisatgista que més s'acosta a l'impressionisme. "Maspujols" és la vista d'aquest poblet del Baix Camp que

correspon a l'etapa més combativa i innovadora de l'artista, quan es dedicà a construir i subjectivar el paisatge a base de taques i masses de color gairebé amosaicades. Aquesta etapa, que començà a Reus el 1906 i que acabà cap al 1911, respon a una revolucionària forma de veure el paisatge amb la qual en alguns d'ells, la dissolució de la forma voreja l'abstracció. No podem cloure aquesta generació sense fer menció d'un oli de M. Pi de la Serra que correspon al seu millor moment; moment, però, que fou breu ja que l'artista després s'embarcà en una sèrie de provatures que avui dia fan que Pi de la Serra sigui un artista menyspreat.

Fins ara ens hem detingut en les dues generacions modernista i postmodernista que són les que centren l'interès de la mostra; però hi figura també el Realisme amb obres com una aquarel·la de Fortuny, moruna i virtuosista; uns terrats nevats de Martí-Alsina, obra despallada de tota mena de regustos romàntics; o el quadre d'en Vayreda "Vaques a sol ixent", composició centrada en l'astre rei que fa que convergeixin les mirades de l'espectador fent distreure l'escena bucòlica. Deixem de banda el realisme vuitcentista, fent referència, però a l'extraordinari "El nen i el gos", de Gimeno, i a dos primerencs Picassos bastant coneguts.

Del nou segle resaltem un exuberant oli d'un pintor revaloritzat i "recuperat" l'any passat arran de dues exposicions i un llibre: Anglada-Camarasa. Joaquim Sunyer va ésser el gran pintor del Noucentisme i a l'exposició hi figuren tres olis corresponents els tres gèneres de la pintura. Són peces d'una extraordinària placidesa en què Sunyer sacrifica els recursos tècnics per donar una major potencialitat simplista. X. Nogués, Torres-García, Feliu Elias i Manolo completaren la nòmina noucentista a l'exposició. La generació següent, encara que alguns dels seus homes són epigons del noucentisme, fou representada amb pintures com una gràciosa figura de nena de l'oblidat

"L'escolà" (1896). Picasso.

Obiols, un Sisquella de la seva etapa de transició, un J. Serra impulsiu i barroer, un recarregat paisatge de I. Pascual... L'únic dibuix que figurà a l'exposició fou de S. Dalí, un retrat de la seva germana, de 1925, de perfecció ingresiana, dedicat a Puig Puigjades.

Òbviament i per raons d'espai hem deixat moltes obres importants per glossar, però l'exposició és tan formidable que l'estudi detingut i analític

de totes les obres requeriria un llibre. Només cal, doncs, esperar que aquestes quasi 250 peces que forneixen la donació enriqueixin encara més artísticament aquest bressol de l'espiritualisme a Catalunya que és Montserrat.

NOTA.-

El dia 3 d'aquest mes de juny foren inaugurades dues noves sales del museu del Monestir de Montserrat, que recullen l'obra pictòrica i escultòrica de la donació **Josep Sala**, que ha comentat en aquestes mateixes pàgines Rafel Colom.

Ocupen uns 1400 metres quadrats, distribuïts en dues plantes. S'ha habilitat el que havia estat l'antic restaurant, en el subsol de la plaça de Santa Maria, projectada per Puig i Cadafalch.

L'acte fou presidit pel conseller de Cultura de la Generalitat, Max Cahner.

Rafel Colom i Llonch

HOMENATGE A LA PINTURA DE MONEGAL A "GISBERT ART"

Joan Monegal i Castells fou un artista pintor que es projectà lluny de la ciutat on es formà pictòricament. Havia nascut a Manresa (1933) i abans d'acomplir l'any s'establí la família a Sabadell. És el 1961 que es trasllada a Andorra on ha permanescut fins els últims temps en què, malalt, es traslladà a Sabadell on morí, ara justament fa un any. Ara, quan estava a la plenitud de la seva vida i en un moment d'òptima maduresa quan al seu art.

La seva vídua que ha compartit totes les inquietuds artístiques del marit, ha estimat retre una mena d'homenatge envers la seva obra, la qual ha estat quasi desconeguda entre nosaltres pels motius esmentats. Una exposició antològica -no comercial, bé es fa constar- en la qual es pot seguir, pas a pas, tot el procés formatiu, des d'uns dibuixos al llapis, acadèmics, les primeres obres impressionistes i figuratives i, a través d'un procés d'anys, arribar a una "revalorització de la figuració".

Hom està d'acord amb alguns punts crítics que s'han emès entorn d'aquesta obra, com definir-la de "profunda, intel·ligent, equilibrada, elegant i molt personal". Aquestes són les constants de la pintura de Monegal.

Aquest artista es revela posseïdor d'un simbolisme oníric, poètic, fins i tot filosòfic, perquè la seva obra està

pensada amb profunditat, i s'hi transllueix l'expressió d'un llenguatge molt humà que es fa sensible i perceptible. És evident que Monegal sentia unes exigències espirituals molt aprofundides i heus ací la lluita amb ell mateix per poder-les expressar a través d'una dicció de línia, volum i color. Hi ha una afectivitat que vessa de cada volum, de "transferències i interferències" com digué l'autor.

* * *

Aquesta exposició antològica fou inaugurada el dia 2 d'aquest mes de juny a la Sala "Gisbert Art" amb una gran aflluència de públic. El nostre col·laborador Joan Garriga i Manich (Joan David) feu la presentació en la qual glossà la relació i l'amistat establertes entre **Joan Fontanet i Casajona**, fundador de "Gisbert Art" i **Joan Monegal i Castells**, l'obra del qual s'homenatjava. Ambdós són malauradament morts recentment, i les seves vídues i llurs fills, en un fet de solidaritat, han volgut reprendre una lloable iniciativa com és la de presentar una antològica, amb la qual s'ha volgut enaltir els valors hu-

manes -àdhuc artístiques-dels dos traspassats.

"El temps ens dirà -digué Joan Garriga- si l'obra d'expansió començada dins l'esfera cultural, iniciada per l'un i l'obra realitzada per l'altre, i que des d'ara podem contemplar, seran plenes d'encert i restaran perdurables.

"Com a un episodi -i no pas el menys valorable- és el de fer un especial esment de la qualitat humana i de l'entesa perfecta de les respectives mullers; dones que han compartit l'alegria, el dolor, l'esforç, el treball i la joia en el repòs".

Aquesta exposició restarà oberta al públic fins el 2 de juliol.

NOTA.-

GISBERT ART convoca el 2n. Concurs -Premi Pintura a l'Oli. Enguany el premi és extraordinari en homenatge a la memòria de **Joan Fontanet i Casajona**, fundador i promotor d'aquesta Sala i del seu Concurs de pintura a l'oli.

Joan Fontanet morí d'accident el 25 de febrer últim (d.e.p.). La vídua i llurs fills han volgut que aquest Concurs dugui el seu nom.

Les Bases poden sol·licitar-se a Gisbert-Art, carrer del Sol, núm. 3. Sabadell. tel. 7254369.

Es una gentilesa de

GISBERT Art

Carrer del Sol (General Mola), 3 - Tel. 725 43 69 SABADELL